

13

**PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN**

KAR PO DOMAČE...

Kolikokrat je že vsakdo izmed rekel za nekoga, češ, ta živi samo za številke. Pri tem pa seveda ni pomislil kako važne so številke ne samo v toku osebnega, svetovnega in celo v toku vsakdanjega življenja. Mati ima 3 otroke, sosed se je dvakrat oženil, stanovanje ima 11 sob, dežja je padlo 6 cm, vreden je tri milijone, vojna je trajala (y) let, sastanek je ob enajsti uri, Amerika je odkrita 1. 1942 Brež številki ni točnosti in zgodovina brez številke je samo ugibanje. Življenje brez števil bi bilo samo velikanski nered. Celotno pri obujanju spomina so nam potrebne številke.

Pred nekaj tedni sem brskala po spomnih, ko sem pregledovala staro šaro med katero sem našla dve mašni knjižnici. Padle so mi v oči številne številke, ki govore o odpušnih. Toda to ne spada v današnji pomenek. Kar mi je najbolj padlo v oči, je "datum" ki sem ga s tintim svinčnikom zapisala na notranjo stran platnic v besednici: v petek vkorakali Italjani. Sram me je priznati toda resnica je, da se nisem mogla spomniti točno datuma. Vedela sem le to, da se je ta nesreča zgodila na veliki petek 1. 1941. Šele pozneje sem se pomočjo brskanja po knjigah ugotovila da je ta petek bil 11 april. In tistega trenutka sem se zavedla, da je zgodovina brez številke le ugibanje.

11.4. leta 1941 so Italjani vkorakali Ljubljano. Zavzeli so jo brez vsakega odpora in brez zmagoslavja. Da pa so nad Ljubljano gmela prva vojna letala na cvetno nedeljo tj, 6 aprila pred prihodom Italjanov, tega se ne spominjam. Spominjam se le tega, kar je zapisal Frinžgar: "Ob petih popoldne na veliki petek so se najprej prikazale kolone na motornih vozilih s pripravljenimi strojnimi. Za temi tanki in nato pešvo". Dobro pa se spominjam, da smo tekali po Ljubljani kakor mravlje, ki jim je nekdo unicil mravljišče. Eni so vpili, da so Nemci že pri glavni pošti, drugi so "to-lažili" da se nam Nemcev ni treba dati, češ, da so Ljubljano prepustili Lahom. Vsi skupaj pa smo menda prosili Boga, da naj stori čudež... Vem le to, da so nekateri ljudje iz šentjakobske fare pridrveli čez šentjakobski most in vpili: "Italjani, Italjani, so že na Tržaški cesti". Takrat so se vsa okna začela zapirati in kdor je imel le kaj črnega blaga jih je z njim zatemil. Italjane je pozdravil smrtin

prezr. Tistega trenutka, ko sem v svojo mašno knjižnico zapisala "v petek vkorakali Italjani" si še do danes ne morem priklicati v spomin. Narava je pač tako milosti polne, da spomin na velike bolečine skoraj popolnoma zabriše. Jasno pa mi je da sem pričakala okupatorja z molitvijo...

Usoda Jugoslavije je bila zapečateni že 13 novembra 1940 v Berlinu v protiletalskem zaklonišču, ki je bil privatna last tadanjega nemškega ministra za zunanje zadeve Ribbentropa, komu je Molotov izjavil da je v interesu Rusije, da se Nemčija ne dotakne Rumunije, Madžarske, Bolgarije, Jugoslavije in Grcije.

Zelo zanimivi so podatki, ki jih je pisatelj Finžgar navedel v svoji knjigi "Leta mojega propotovanja". Takole piše: Italjani so bili spočetka dokaj obzirni... Bržkone so jih tudi blažile vdanostne izjave in priliznjeni pokloni ljubljanskim oblastnikom vseh vrst" Tu je bil Finžgar dokaj obziren, saj je prizanesel tem bogatašem, da jih ni navešal po imenih. Nam starih ljubljancem pa ta imena še danes roje po glavi.

Ustavimo se pri delih s katerimi so Nemci začeli bičati po Slovincih. Finžgar piše: "Najprej so izgnali duhovnike. Prav vse razen nekaterih starčkov. Izgnali so vse inteligenco, med njimi nad 300 učiteljev z družinami vred... Pisatelj Meško /duhovnik/ je moral pobirati z rokami konjsko govno po ulicah... Nemški divjaki so skrutili tudi cerkve. Na Poljskem so spre-menili pri vdoru svoje armade 400 cerkve v konjske hleve. Na gorenjskem so bili posamezni primeri sur-ovih in brezbožnih gestaparjev. Dne 27. junija 1941 je prišel v Rotve nad Jesenicami član pete kolone in zagrizen Nemec Ravter. Sel je v cerkev, vrgel križ z oltarja, ga treščil na tla, v oltar pa obesil podobo Hitlerja.

Tu sem navedla le par tistih začetnih primerov, ki so nam takoj dali točno sliko o nemškem razpoložanju do cerkve in duhovščine, posebno do duhovnikov slovanskih narodnosti, za katere je Hitler trdil še v tistih letih, ko je pisal knjigo "Mein Kampf". Izbrisal bom Slovence z obraza zemlje". Toda tisti, ki se s hudičem speča, ga hudič uniči. To se je zgodilo Hitlerju in njegovim hlapcem. Pri lahki "zmagi" nad Jugoslavijo se je Hitler na-

PO SLOVENIJI

SEMIČ - Letošnja druga razstava belokranjskih vin, ki bo v Semiču od 29 aprila do 1. maja, bo vsebinsko znatno bogatejša od lanske. Hkrati z razstavo vin - ocenili so jih že pred tedni in ugotovili da je njihova kakovost nad lansko bodo namreč ustanovili tudi društvo belokranjskih vinogradnikov ki bo združevalo vinogradnike metliške in črnomaljske občine.

Mimo ustanovite društva bodo v dneh, ko bo raz-

stava belokranjskih vin, preredili še razstavi belokranjske domače obrti in belokranjskih jedi. Tipične belokranjske jedi bodo razstavili v hotelu Smuk, prirediteljni odbor druge razstave belokranjskih vin pa načrtuje, da bo ob tej priložnosti izdal tudi recepte značilnih belokranjskih jedi.

LJUBLJANA - V Slovenijo je prispela študijska delegacija komunističke partije Kitajske, ki se mudi v Jugoslaviji na povabilo predsednika Zveze komunistov Jugoslavije. Delegacija, ki jo vodi namestnik načelnika oddelka za mednarodne zveze CK KP Kitajske Li Yi-mang, preučuje izkušnje zveze komunistov Jugoslavije in njena prizadevanja v socijalističnem, samouprav- cev v združenem delu in njihovem vključevanju v odločanje o vseh družbenih vprašanjah.

NOVO MESTO - Več kot 50 koroških učiteljev iz Avstrije je bilo na dvodnev- nem seminarju v Novem mestu. Gostje so si najprej ogledali tovarno zdravil Krka. Ogledali so si še kulturne znamenitosti Novega mesta, nakar jim je ravnatelj belokranjskega muzeja Jože Dular predaval o Ot- onu Župančiču in Beli kra- jini.

**IN MED
NAMI**

Ingleburn - H družini Gruden v Ingleburnu je 1. aprila prištokljala štorklja in spustila skozi dimnik krepkega 5 kilskega fantiča. Očka Dušan in mamica Šila sta ga bila izredno vesela. Še menda najtežja pa je to dočakala stara mama ga PAVLA GRUDEN. In tako je dobila dinastija Gruden svojega prestolonaslednika. Srečni družini prav iskrene čestitke in obilo srečnega družinskega življenja!

Ker je ta srečna "stara mama" naša sodelavka pri urejevanju slovenske strani, s v bodoče izrecno bojim, da nam bo kdaj izpustila svojo rubriko: "Kar po domače...", če bo preveč zaposlena s pestovanjem.

Čestitkam se pridružuje in kolektiv Naše Novine!

**SLOVENSKA POMLAD
V SYDNEYU**

V soboro 1. aprila mi je že zjutraj telefonirala neka gospa, recimo je Špelca. Kot iz topa je ustrelila: Ali vese, da se v Sidneju ustanovlja novo slovensko društvo"? "Ne, nevem" sem dejal, "ja imenovalo se bo slov. nacionalno društvo". Na moje vprašanje, kdaj, kje in kdo ga ustanovlja, mi ni hotela ali znala povedati. "Ja kaj boste pa zdaj"? je zapiskal Špelcin glas iz slušalke. Rekel sem ji: "zdaj gospa Špelca grem v šolo, ker se mi že res mudi", se na hitro poslovil in odšel. Na avtobusu sem se spomnil da je 1 april in da me je morda hotela malo potegniti. Zato dragi bralci, za to novico ne jamčim, da je rasnična.

Vse prav in lepo, čim več nas bo, tem bolje za nas Slovence. Če pogledamo dobrih 10 let nazaj, je v Sidneju životarilo le eno samo društvo. Tudi slovenske cerkve še nismo imeli. Danes ima to društvo že svoj dom, kar bi moralo to biti že vsaj pred desetimi leti ali preje. In če naštejemo vse slovenske "ustanove", ki delujejo na področju Sidneja, bomo videli da je nastala prava cvetoča pomlad, četudi pozna. So pač nekateri predolgo spali in se šele sedaj prebudili.

Pa poglejmo vsaj površno in kronološko naša društva in našo slovensko kejavnost med nami. Kot najstarejši organizaciji sta seveda verski center in Slovensko društvo Sidnej. Društvo bo že kaj kmalu slavilo svoj srebrni jubilej. To društvo, klubskega tipa ima že kar čedne svoje prostore, vrši razne funkcije družabnosti, ima mladinski odsek, balinarsko sekcijo, svojo šolo in še kaj. Verski center skrbi za vernike slovenskega porekla tudi daleč prekosidnejski meja. Ima lično cerkev, v načrtu je gradnja dvorane in doma za upoko- jence in še marsikaj drugega. Verski center ima svoj cerkveni pevski zbor in v okviru deluje društvo sv. Ane. Center izdaja vsake 4 mesece vsoje glasilo Rafael.

Triglavska skupnost ima široko dejstvo. Leta 1971 se je prvo registrirala delniška družba, nato klub in vzporedno s klubom karikaturna organizacija Triglav Community Centre. Klub je prevzel družabno dejavnost in gradnjo doma. V vsej skupnosti delujejo naslednje sekcije: moški pevski zbor, sedaj je že tudi mešani zbor, :dramska družina, Mladinski klub, mladinska športna sekcija Olimpija-košarkaši, balinarska sekcija, posebno vlogo ima gradbeni odbor ter triglavska šola. Triglavska skupnost izdaja svoje glasilo vsaka 2 meseca s prilogi Mladi Triglav.

Samostojno pa delujejo še druge skupine, ki niso klubske ali društvene tipa

in to so: Slovenska lovsko družina, Mladinska folklorna skupina, Slovensko Akademsko društvo, filmska skupina: Emona S-8 Revolution, godbenki ali kakor jih tudi imenujemo ansambl Mavrica, Srebrne strune, Oberkrainer in še morda kdo, kot na primer: Andrejčkovi fantje.

Med slovensko dejavnost spada tudi Ethic Radio 2EA kjer imamo kak ducat napovedovalcev in urednikov.

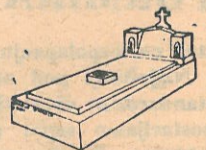
Postoji tudi slovenski šolski odbor, ki naj bi se zanimal za slovensko šolstvo na splošno. V okviru jugoslovenske dejavnosti pa imamo slovenski razred v Newtownu, slovensko stran v listih Novo Doba i Naše Novine.

Tako Slovenci v Sidneju le nismo tako na psu, kot bi to kak povprečnež mislil. Posebno če pogledamo samo deset let nazaj v naše zgodovino. In s tem še daleč niso izčrpane možnosti in naše sile. Morali bi imeti Društvo upokoencev, vedno se nam kdo izmuzne domov, uživati svojo v Avstraliji prigrarano pokojnino in sadove tamkajšnega socializma! Po vzgledu Make-doncev in društva "Južnih Slovanov v Avstraliji" bi lahko imeli literarno ali književno društvo. Pravzaprav bi bil bolj priporočljiv PEN klub, kajti zadnje čaše se pojavljajo i pesniki i pisci. Bodisi da se pojavljamo v raznih listih slovenske šole. Torej dragi Slovenci bera je velika!

Zato nič bojzani, če se res še pojavi novo društvo, morda bi bilo celo pametno im modro, da bi tako telo poskušalo koordinirati vso to že obstoječo slovensko dejavnost na področju Sidne- ja.

Torej pomlad slovenstva prihaja tudi v Sidneju, čeprav pozno a vendar le... Bomo s Prešernom zapeli: "O zlati vek zdaj Muzam Kranjskim pride"!

L. Košorok

**DIMARCO
SPOMENICI**
**Specijalista za
PORODIČNE GROBNICE**

Tražite savete, konsultujte se sa nama pre odluke, da bi kasnije bili zadovoljni.

**TELEFONIRAJTE U
SVAKO DOBA!**
708 3238

Izgrađujemo Porodične grobnice, Na- dgrobne spomenike, kao i spomenike svih vrsta IZ GRANITA, MERME- RA, CEMENTA ili po vašoj želji...

**FOTOGRAFIJE U PORCULANU
SPECIJALNO IZRAĐENE
U ITALIJI**

Naša adresa je: 77 EDGAR STREET
BANKSTOWN

Najbolji storitveni v Sloveniji

Pavla Gruden

CARINSKE POVLASTICE

NASTAVAK IZ PROSLOG BROJA

Povlastica iz ove tacke ne moze se koristiti za predmete kupljene sa konsignacionih skladista u Jugoslaviji.

S obzirom da se ove carinske povlastice mogu ostvariti u redovnom carinskom postupku, uz podnošenje određenih dokaza, to je potrebno da građani predmete domaćinstva i neophodnog privrednog inventara upućuju na prevoz zeleznicom ili drugim prevoznim sredstvima do carinarnice koja je najbliza mestu njihovog prebivalista u Jugoslaviji.

6. Posebna povlastica za putnike.

Carina se ne placa na predmete licnog prtljaga, koje iz inostranstva unese domaci putnik ako ti predmeti nisu namenjeni preprodaji i ako ukupna vrednost ne prelazi iznos od 800 dinara, a pojedinačna vrednost ne prelazi iznos od 350 dinara.

7. Povlastica na nasledjene predmete

Carina se ne placa ni na nasledjene predmete koje jugoslovenski drzavljanin unese ili primi iz inostranstva. Korisnik ove povlastice duzan je, uz zahtev za oslobodjenje od placanja carine, podneti carinarnici odluku nadležnog organa zemlje, u kojoj je umrlo lice bilo nastanjeno, o nasledjivanju određenih predmeta u inostranstvu ili potvrdu o toj cinjenici izdatu od jugoslovenskog diplomatskog ili konzularnog predstavnictva u toj zemlji (stav 2. clana 9 Pravilnika). To znaci, da oslobodjenje od placanja uvoznih dazbina podlezu samo nasledjeni predmeti koji su pripadali umrlom licu. Samim tim povlastica se ne odnosi na predmete kupljene nasledjenim novcem, niti na predmete kupljene novcem ili dobijene prodajom nasledjenih predmeta. I motorna vozila mogu biti uvezena od strane naslednika ako su pripadala ostaviocu, i ako su

nasledjena od strane jugoslovenskih drzavljana, a o tome se podnese verodostojan dokaz od strane nadležnog organa.

III

UVOZ MOTORNIH VOZILA OD STRANE GRADJANA

U nacelu uvoz motornih vozila je zabranjen. Gradjani mogu uvoziti motorna vozila samo pod uslovima određenim pozitivnim propisima. Pitanje prava na uvoz motornih vozila regulisano je Odlukom o uvozu motornih vozila od strane gradjana ("Sluzbeni list SFRJ", broj 5/64, 17/68, 25/68 i 31/68.).

1. Uvoz motornih vozila placenih sa deviznog racuna

Prema tacki 1. citirane odluke gradjani mogu uvoziti putnicke automobile, kamione, motocikle i mopede sa ugradjenim motorom, kao i vaznije delove za ova vozila (sasolja, motor, kuciste, menjac, karoserija, diferencijal, prednji trap) ako ih kupuje devizama koje drze na tekucem racunu ili na stednom ulogu kod Narodne banke Jugoslavije, ili druge ovlascene banke, i to samo kod domace privredne organizacije, koja je vazecim propisima u pogucnosti da vrsi uvoz motornih vozila.

Vlasnik racuna moze preneti na clanove uze porodice (bracni drug, deca, roditelji, brat, sestra) pravo disponiranja deviznim racunom.

Prenos prava vrsi se putem punomocja koje vlasnik racuna izdaje clanu uze porodice. Ovlascena lica za disponiranje racuna ne mogu i dalje prenositi prava na disponiranje, a sredstva sa racuna mogu koristiti samo za svoje licne potrebe, potrebe vlasnika racuna i za potrebe clanova uze porodice vlasnika racuna.

Gradjani koji uvoze motorno vozilo placeno sa deviz-

znog racuna ili stednog uloga, duzni su pri uvozu podneti carinarnici preko kojega uvoze potvrdu narodne banke da je ona placanje motornog vozila sa ovog deviznog racuna.

S obzirom da je posebnim propisima o raspolaganju deviznim sredstvima drugim licima predpostavlja se da uvoz mogu izvršiti samo lica koja su izvršila placanje. To znaci, da se carinski postupak vodi u ime i za racun tog lica koje je izvršilo placanje, a koje je vlasnik deviznog racuna, te i carinski dokumenti imaju glasiti na to lice. Samim tim dokumenta moraju biti ispostavljeni iskljucivo na lice koje je za uvezeno motorno vozilo izvršilo devizna placanja preko banke, a nakon toga, tj. nakon izvršenog carinjenja, stranka sa stanovista carinskih propisa moze raspolagati sa robom i raspolaganje sa tim prevoznim sredstvom ne predstavlja ni jedan od carinskih prekršaja predvidjenim Carinskim zakonom. To je raspolaganje sa robom u unutrasnjem prometu i ono mora biti uskladjeno sa određenim propisima koji regulisu kupovinu i prodaju na domacem trzistu.

Pravo na uvoz motornog vozila po osnovu boravka u inostranstvu.

Prema tacki 2. Odluke gradjani mogu uvoziti motorna vozila i kada devizna sredstva ne drže na svom tekucem racunu ako se doseljavaju na stalan boravak u Jugoslaviju i ako su u inostranstvu proveli najmanje pet godina.

Lice koje motorno vozilo uvozi na osnovu boravka u inostranstvu, dužno je pri uvozu podneti carinarnici, preko koje uvozi vozilo, potvrdu diplomatskog, odnosno konzularnog predstavnictva SFRJ u zemlji u kojoj se nalazilo. U potvrdi teba da stoji da je u toj zemlji provelo najmanje pet godina. Uz ovo je potrebno ispuniti osnovni uslov da se navedeno lice doseljava na stalan boravak u Jugoslaviju.

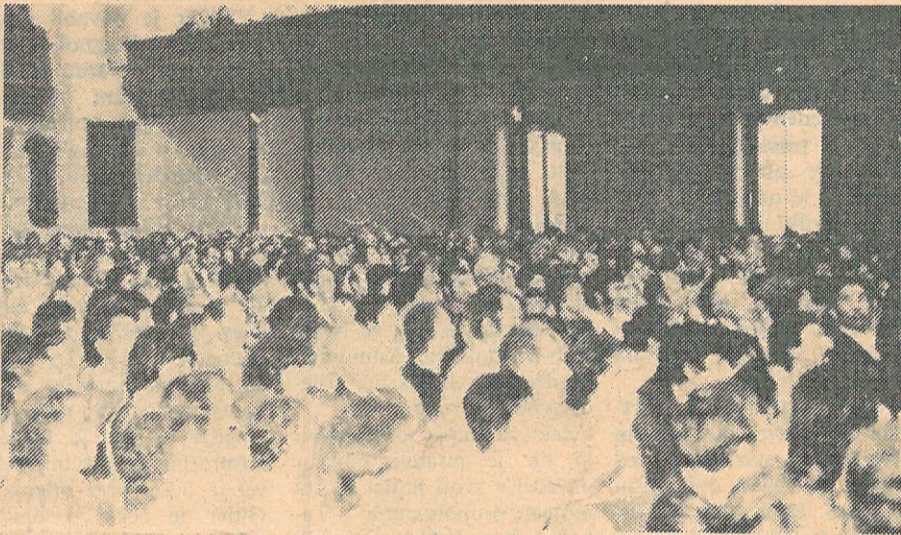
Prema tacki 2/4 Odluke, lice koje je neprekidno provelo više od dve godine na radu u inostranstvu, i u tom periodu najmanje dve godine imalo motorno vozilo, može motorno vozilo uvoziti i kada devizna sredstva ne drži na tekucem racunu.

Naša kamera

SNIMIO: ALEKSANDAR VESIĆ

Generalni Konzul SFRJ, sa članovima Konzulata i predstavnicima jugoslovenskih privrednih organizacija u Sidneju na koncertu Pesme leta.

Kada su proustaške pristalice aktivirale dimnu petardu muzika je zasvirala, a publika zapljeskala...

Novogradnja-Dogradnja

POD (patos)

- Ako ste se odlucili da gradite novu kucu ili mozda dogradjujete koje odeljenje vise, pa cak i na neko renoviranje stare kuce, ne budite u dilemi koga biste da Vam uradi dobro a jeftino kad Vam

FORMIRA BUILDING CO.

stoji na raspolaganju.

- Najjeftiniji pod od prvoklasnog drveta u svim standardnim dimenzijama [75mm, 100mm, 112mm] postavljamo samo mi. Nase musterije su nasa reklama ali ako nemate prilike da sretnete ni jednog od njih a da biste se uverili da najbolje nije uvek i najskuplje, nazovite me licno.

Milosavljevic Milos
Tel: 601-3727, Liverpool

L Šaric Auto Škola

Nudi Vam povoljne uslove da dobijete VOZACKU DOZVOLU

Za: Automatik, mijenjac, kamion, kao i semitrajlu uz vrlo povoljne uslove i niske cijene. Zainteresovani nazovite na Tel. 606-5246 ili Pisite na Adresu: P. O. Box 346 Cabramatta N.S.W. Mozete polagati na Vasem jeziku.

ŽELITE, KUPITI KUĆU U JUGOSLAVIJI

Kuća se nalazi u Srbobranu nedaleko od Novog Sada, kuća se sastoji od 14 prostorija plus čardaka i četiri tovišta za svinje ili živine, sve vanjske prostorije su patosirane sa ciglom. Čardak je dugačak 12 metara. Kuća je zidana od cigle a sa ulice od fugovane kockaste cigle, takođe sa ulice ima 6 duplih prozora kao i velika kapija, a u dvorištu ima kopani bunar i jedna betonska kisničara u kojoj ima uvek vode za upotrebu, a podrum ispod kuće je 5 sa 4 metra. U kući ima kombinovani šporet elek-gasom, nov i veliki regal za kombinovanu sobu, nov, površina dvorišta je 711 kvadratnih metara za one koji žele da kupe da odu da vide ili da pošalju nekog od rodbine da vide kuću; adresa je: BARDOVA 28 SRBOBRAN 21480 jugoslavija.

Za sve informacije obratite se GAJIC PANTELJI 15 Anderson St., Box 339, Kingsford. NSW 2032 SYDNEY AUSTRALIJA. Svi koji žele više informacija neka se obrate na ovu gore navedenu adresu svakog dana u svako doba. Ako slučajno nisam kući napišite kada ćete opet doći, ili se obratite telefonom AVIO TRAVEL AGENCY, 2a Enmore Rd, Newtown, 2042, Telefon 5194814

MUZIČKA SENZACIJA! ORKESTAR "BEOGRAD" SA POPULARNOM ESMOM ILIĆ

nastupaće počev od 13. marta ove godine u poznatom restoranu - kaba-reu "VOJVODINA".

Rezervacije za svako veče izuzev utorka. Javite se na telefon 398-1338, Adresa: 150 Alison Rd., Randwick.

Rezervacije za svadbe i druge proslave.